

Tieteellisten seurojen vaihtosuhteiden historia

Esimerkkinä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran
ja Suomen Muinaismuistoyhdistyksen
vaihtotoiminta 1831-1914

Johanna Lilja

3.4.2008

Tieteellisten seurojen ja akatemioiden perustaminen

- Italia 1400–1500-luvuilla
- Ranska, Englanti 1600-luvulla
- Saksa, Venäjä, Ruotsi, Tanska, Yhdysvallat 1700-luvulla
- Kansallisten seurojen ja akatemioiden rinnalle alueellisia ja paikallisia seuroja sekä tieteenaloittain erikoistuneita seuroja

Kirjeenvaihdosta julkaisujen vaihtoon

- Tieteelliset uutiset välitettiin aluksi kopioimalla kirjeitä, joita lähetettiin kumppaneille
- Myös kirjalahjoja ja kirjojen välitystä
- Philosophical Transactions 1666
- Venäjän tiedeakatemian ja Royal Societyn säännöllinen vaihtosuhde 1729

Suomalaiset tieteelliset seurat

- Edeltäjiä: Aurora-seura ja Suomen Talousseura 1700-luvulla
- Societas pro Fauna et Flora Fennica 1821
- Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 1831
- Finska Läkaresällskapet 1835
- Finska Vetenskaps-Societeten 1838
- Alakohtaisia seuroja 1870-luvulta alkaen

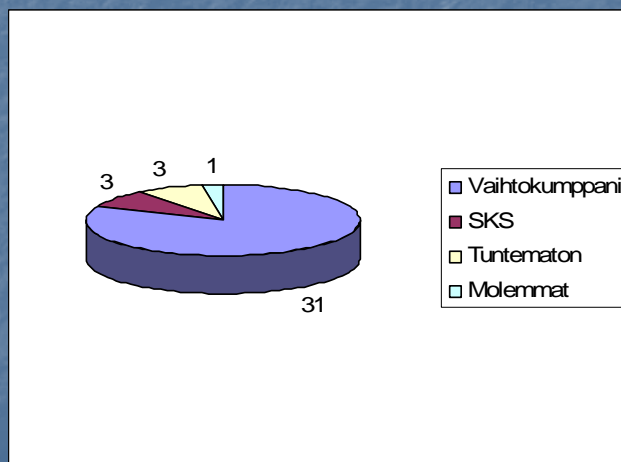
Kansallista vai kansainvälistä?

- Tieteen kieliä 1800-luvun alussa latina ja ruotsi
- SKS kehitti määrätietoisesti suomen kieltä ja käytti sitä tieteellisissä julkaisuissaan
- Muut seurat painottivat kansainvälistä levitystä ja julkaisivat myös saksaksi ja ranskaksi
- Tutkimuksella kansallisia, kansanvalistuksellisia ja kansainvälisiä tavoitteita

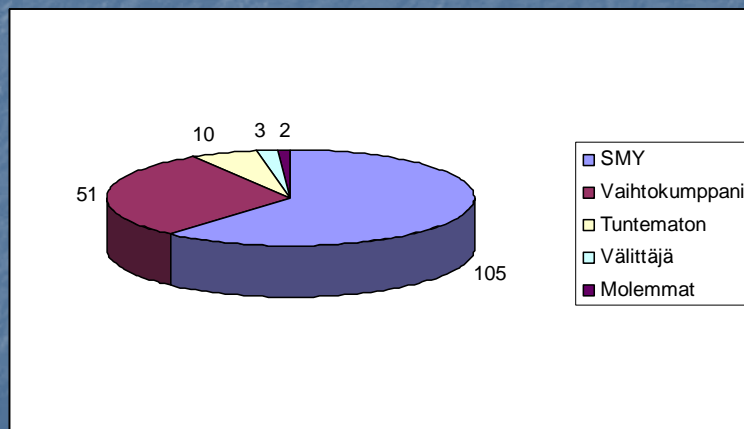
Julkaisuvaihdon käynnistyminen

- Ensimmäinen aloite tuli ulkomailta:
 - Kongelige Nordiske Oldskrift Selskab – > SKS 1833
- Vaihtoja vai lahjoja?
- Suomalaiset seurat aluksi varovaisia vaihtoaloitteiden tekemisessä
- Vuosisadan lopulla monet seurat aktivoituivat
- Vaihto painottui Pohjois- ja Keski-Eurooppaan

SKS:n vaihtojen jakautuminen aloitteentekijän mukaan 1831-1914

Suomen Muinaismuistoyhdistyksen vaihtojen jakautuminen aloitteentekijän mukaan 1870-1914

Syitä vaihtojen perustamiseen

- Omien julkaisujen kansainvälinen levitys
- Ulkomaisen kirjallisuuden hankinta
- Arvovaltasyyt
- Kohteliaisuus
- Osallisuus tiedeyhteisössä

Miksi suomalaisten tekemiä aloitteita torjuttiin?

- Vaihtokumppanien suuri määrä
- Omien julkaisujen kaupallinen jakelu
- Tarjottujen julkaisujen sopimattomuus
 - Aihe
 - Tieteellinen taso
 - Kieli
- Oman julkaisutoiminnan vähäisyys
- Virheet ja väärinkäsitykset

Muita tapoja julkaisujen välittämiseen

- Lahjat
 - Kirjeenvaihtajajäsenille
 - Muille laitoksille ja seuroille
- Julkaisujen kansainvälinen myynti vähäistä
 - Ruotsi
 - Venäjä
 - Saksa
 - Yhdysvallat (SKS)

Vaihtojulkaisujen sijoitus

- Tieteellisten Seurain kirjasto (1899)
 - Finska Läkaresällskapet
 - Finska Vetenskaps-Societeten
 - Svenska Litteratursällskapet
 - Suomen Historiallinen Seura
 - Suomalais-ugrilainen Seura
 - Suomen Maantieteellinen seura
- SKS: oma kirjasto
- Suomen Muinaismuistoyhdistys: Kansallismuseo

Vaihtojulkaisujen käyttö: lainat

- Tieteellisten Seurain kirjasto 1906-1914
 - Lainoja keskim. 1227 / v.
- SKS:n kirjasto 1902-1910
 - Lainoja keskim. 232 / v.
- Vrt. Ylioppilaskunnan kirjasto: yli 7000 lainaa vuodessa

Vaihtojulkaisujen käyttö: viittaukset

- Viittaukset vaihtojulkaisuihin arkeologian, kansatieteen ja kansanrunouden tutkimuksen väitöskirjoissa 1831-1914
 - Tutkittuja väitöskirjoja 35
 - Vaihdon kautta saatuja sarjoja 362
 - Käytetyin sarja (10 väitöskirjassa viittauksia) *Verhandlungen der Gelehrten Estnischen Gesellschaft*

8-10 viittausta	2 sarjaa (0,6 %)
6-7 viittausta	6 sarjaa (2%)
1-5 viittausta	75 sarjaa (21 %)
0 viittausta	279 sarjaa (77%)

Vaihdon merkitys tutkimukselle

- + Mahdollisuus seurata kansainvälistä tutkimusta
- + Mahdollisuus levittää omia julkaisuja
- + Linkki kansainväliseen tiedeyhteisöön
- Viitatus aineiston osuus melko pieni